

Uluslararası Jeoloji Kongreleri

Ali Kemal AKIN
Jeoloji Yük. Mühendisi

20-24 Mart 2006 tarihleri arasında gerçekleştirilen "59 uncu Türkiye Jeoloji Kurultayı"nın açılış toplantısında, sayın İsmet Cengiz'in, geçmiş dönem Oda Yönetim Kurulu adına yapmış olduğu konuşmasında; 1878 yılında Paris'te ilki düzenlenen "Uluslararası Jeoloji Kongresi"nin 2016 yılında yapılması öngörülen 35 inci toplantısının, Türkiye'de yapılması konusunda gerekli çalışmalara başladıklarını kamuoyuna açıklaması, beni oldukça heyecanlandırdı.

Bunun üzerine, önümüzdeki dönemde bu amaç doğrultusunda nasıl bir planlama yapılacağı, nelerin şimdiden gündeme getirileceği, hangi kararların alınmasının yararlı olacağını belirlemede katkı sağlamak amacıyla; geçmişte düzenlenen uluslararası jeoloji kongrelerine katılan meslektaşlarımızın, gözlem ve önerilerini içeren yazılarının yayınlandığı dergiler, tarafımdan gözden geçirilmiş, buradaki düşünceleri özetleyerek sunmaya çalıştım. Bu yazılarda da görüleceği gibi, başta İ. Enver Altınlı olmak üzere ülkemiz adına katılanların hemen hepsinin bu organizasyonun bir gün mutlaka Türkiye'de de düzenlenmesi doğrultusunda özelemleri ve talepleri olmuştur.

Dünyanın çeşitli ülkelerinde, yerbilimlerinin çeşitli dallarında ne tür çalışmaların, araştırmaların ve deneylerin yapıldığını, ne gibi sonuçların alındığını ortaya koymak, elde edilen verileri ilgililere duyurmak ve bunları insanların yararına sunmak amacıyla, "**Uluslararası Jeoloji Kongresi**" yapılması fikri ilk kez, 1876 yılında Filadelfia şehrinin yüzüncü yıldönümü sergisi esnasında, American Association For The Advancement Of Science'ın bir toplantısında Amerika'da doğmuştur. Bu işin gerçekleştirilmesi için de ünlü yerbilimci James Hall'ın başkanlığında 9 kişiden oluşan bir "Kongre Düzenleme Komitesi"

kurulmuş ve Komitece Uluslararası ilk kongrenin, 1878 yılında Paris'te toplanmasına karar verilmiştir^(1,3,7).

Genellikle 4 (bazen 3) yıl ara ile toplanan Jeoloji kongreleri yalnız, I. ve II. Dünya Savaşları sırasında, 9-10 yıl ara ile yapılabilmektedir. Kongrelere ait bilgiler, toplantı yılları, yerleri, katılan ülke ve üye sayıları, Türkiye'den katılan ve bildiri verenlerin sayısı ilişik çizelgede verilmiştir.

Uluslararası Jeoloji toplantılarında Türkiye hakkında ilk bilgiler ve bildirimler, 1903 yılında Avusturya'da (Viyana) toplanan 9 uncu Kongreye, F. Toula ve G.V. Bukowski tarafından sunulmuştur.

Yurdumuzdan Uluslararası Jeoloji Kongresine ilk katılma ise 1910'da İsveç'te toplanan, 11 inci Kongrede olmuştur. Bu toplantıya, Darülfünun Fen Medresesi Müdürü ve "İlmütabakatülarz" muallimi, Dr. Mazhar Hüsnü bey, Türkiye adına katılmıştır.

1913'te Kanada'da toplanan 12 inci Kongreye, İstanbul "Robert College" hocalarından L. Dominian ve Beyrut Protestan Kolejinden, Tabiat Bilimleri Profesörü, A.E. DAY katılacaklarını bildirmiş, fakat kongrede yalnız A.E. DAY bulunmuştur.

1922'de Belçika Brüksel'de toplanan 13 üncü toplantıya, I. Dünya Savaşı nedeniyle yurdumuzdan kimse katılmamıştır. Bu kongrede, N. Arabu "Batı Anadolu'da yapılan yeni araştırmalar" ; G.C. Georgales'da "Kuzey Ege'nin Yapısı, İmroz Adası üzerine Stratigrafik Gözlemler" hakkında bildiri vermişlerdir.

Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra, 1926 yılında İspanya'da toplanan 14 üncü toplantıya, İstanbul Darülfünun adına Ahmet Malik (SAYAR) katılmış ve bir oturumda başkanlık yapmıştır.

Sıra	Kongrenin Yapıldığı			Katılan			Türkiye'den		
	Yıl	Ülke	Şehir	Ülke	Şahıs	Delege	Katılan	Sunulan Bildiri	
								Yerli	Yabancı
1	1878	Fransa	Paris	23	310	7	-	-	-
2	1881	İtalya	Bologne	22	420	15	-	-	-
3	1885	Almanya	Berlin	22	445	13	-	-	-
4	1888	İngiltere	Londra	25	830	37	-	-	-
5	1891	B.Amerika	Washington	26	546	30	-	-	-
6	1894	İsviçre	Zürih	20	401	14	-	-	-
7	1897	Rusya	St.Petersburg	27	1037	121	-	-	-
8	1900	Fransa	Paris	30	1016	61	-	-	-
9	1903	Avusturya	Viyana	31	664	42	-	-	3
10	1906	Meksika	Meksiko	34	707	52	-	-	-
11	1910	İsveç	Stokholm	36	879	175	1	-	-
12	1913	Kanada	Toronto	49	981	363	-	-	-
13	1922	Belçika	Brüksel	38	518	123	-	-	2
14	1926	İspanya	Madrid	52	1123	277	1	-	-
15	1929	C.Afrika	Pratoira	50	575	177	-	-	-
16	1933	B. Amerika	Washington	54	1182	144	-	-	-
17	1937	Rusya	Moskova	50	2362	157	3	2	4
18	1948	İngiltere	Londra	84	1778	472	8	4	4
19	1952	Cezayir	Cezayir	82	2910	440	10	7	5
20	1956	Meksika	Mexico City	105	3696	607	7	5	2
21	1960	K. Avrupa	Kopenhag	101	3379	625	1	-	-
22	1964	Hindistan	Yeni Delhi	109	2479	646	8	-	-
23	1968	Çekoslovakya	Prag	103	3793	883	17	-	-
24	1972	Kanada	Montreal	110	4700	701	9	-	-
25	1976	Avustralya	Sidney	73	3000		5	1	-
26	1980	Fransa	Paris						
27	1984	Rusya	Moskova	100			9	6	
28	1989	ABD	Washington						
29	1992	Japonya	Kyoto						
30	1996	Çin	Beijing						
31	2000	Brezilya	Rio de Janeiro						
32	2004	İtalya	Florence						
33	2008	Norveç	Oslo						
34	2012	Australya	Brisbane						
35	2016	?	?						

IUGS (International Union of Geological Sciences) www. iugs.org
Kemal Erguvanlı; 1980, Yeryuvarı ve İnsan Cilt 5, Sayı 1-2, 12-16

1929'da Güney Afrika'daki 15 inci ve 1933'te Vaşington'da toplanan 16 ncı kongrede, yurdumuzdan kimse bulunmamıştır. Bu tarihten sonra yurdumuzda, yeraltı kaynaklarından yararlanmada, petrol ve su aramalarında, baraj, tünel ve yol yapımında, jeolojinin önemi anlaşılmaya başlamıştır. MTA, EİEİ, Etibank vb. gibi Türkiye ekonomisine büyük katkılarda bulunan ve yeraltı kaynaklarını araştırıp işleten kuruluşlar, yerbilimleri konusunda çalışma ve araştırmalara başlamışlardır.

17 nci Jeoloji Kongresi ⁽²⁾, 20 Temmuz 1937'de Moskova da toplanmıştır. Kongreye Türkiye'den MTA Genel Direktörü Reşit Gencer; Etibank adına Bedri Bekiroğlu ve İstanbul Üniversitesi delegeşi olarak da H.N. Pamir katılmışlardır. Kongre de Sovyetler Birliği dışında 50 ülkenin jeoloji servisleri temsil edilmiştir. Fransa'dan 40,

İngiltere'den 60, Amerika'dan 150, Japonya'dan 20 kişi katılmıştır. Avrupalılardan yalnız Alman ve İtalyan temsilcileri katılmamış, diğer ülkelerin çoğunluğu ise 10-15 delege ile Kongrede bulunmuştur. Bu toplantıda MTA tarafından, "Kuzey Anadolu Kömür Havzasının önemli bazı Jeolojik Problemleri" ve "Anadolu Linyit Yatakları Hakkında Yeni Veriler" konulu 2 bildiri sunulmuş, E. Chaput'da "Frikya Doğusunda Toroslardaki Hareketlerinin Uzantılarının Belirtileri" adlı bir bildiri vermiştir.

Kongrede:

- Petrol yatakları jeolojisi ve dünya rezervleri,
- Kömür yatakları jeolojisi,
- Prekambrien formasyonları ve bu arazideki maden yatakları,

- Perm sistemi ve stratigrafisi,
- Tektonik olaylarla volkanizma ve maden yataklarının oluşumu arasındaki ilişkiler,
- Asya kıtasının tektonik yapısı,
- Jeoşimi meseleleri ve nadir madenlerin doğada bulunma şekilleri,
- Kutup mıntakaları jeolojisi
- Jeolojide jeofizik yöntemler

konularında 400 den fazla rapor sunulmuştur.

Ayrıca, Kongre akışı ve sonrasında dünya jeoloji kongrelerinde geleneksel hale gelen jeolojik amaçlı büyük gezintiler düzenlenmiştir. Bunlar :

1- Kuzey Gezisi: Leningrad, Korelya, Kola yarımadası, Murmans bölgelerindeki formasyonlar ve maden yataklarını tanıtmak amaçlı gezi, 19 gün devam etmiştir.

2- Güney Gezisi: Kursk-Donets kömür havzası, Kırım, Ukranya. Bu gezi Sovyetler Birliğinin güneyindeki Prekambrien arazisi ile buradaki madenleri, Donetz kömürü havzasının stratigrafisini ve Kırım yarımadasının Tektoniğini tanıtmak amacıyla yapılmıştır. Gezi 19 gün devam etmiştir.

3- Kafkasya Gezisi: Kafkasya maden suyu kaynakları ile Gürcistan ve Tiflis'in jeolojisini tanıtmak amacıyla yapılmıştır. Gezi 19 gün sürmüştür.

4- Perm Gezisi: Şamara, Cenubî Ural dağları, Kama ve Volga vadileri ile yakın çevresinin stratigrafisi ve paleontolojisini tanıtmak amacıyla yapılmış ve 19 gün devam etmiştir.

5- Moskova Mıntakası Gezisi : Moskova, Tula, Leon Tolstoi mıntakası, Podolsk. Gezinti 3 gün devam etmiştir.

6- Petrol Yatakları Gezisi: Şamara, Azerbeycan, Dağıstan, Şimalî Kafkasya, Gürcistan, Trans-Kafkasya ve Maykap mıntakaları. Bu gezinti Sovyet Birliğindeki önemli petrol yataklarını tanıtmak amacıyla yapılmıştır. Gezi 35 gün devam etmiştir.

7- Sibiryâ Gezisi: Batı Sibiryâ, Yeni Sibiryâ, Krasnoyarsk, Doğu Sibiryâ. Bu gezinti Sibiryadaki Kaledonya, Varisk ve Alpen bünyeleri ve ikinci zaman Stratigrafi ve Paleontolojisini ve maden yataklarını tanıtmak amacıyla yapılmıştır. Gezi 40 gün devam etmiştir.

8- Yeni Zemlya ve Şimal Kutup Mıntakaları: Arhangelesk, Yeni Zemlya, Murmansk. Gezi, Yeni Zemlya adalarının stratigrafisini, tektoniğini ve

maden yataklarını tanıtmak amacıyla düzenlenmiş ve 23 gün devam etmiştir.

9- Ural Gezisi: Orta ve Güney Ural dağları. Ural dağlarındaki maden yataklarını tanıtmak amacıyla düzenlenmiş, 22 gün devam etmiştir.

1 Ağustos tarihinde bilimsel çalışmaların tamamlandığı 17 nci Kongre'de, 18 nci Kongrenin 1940 yılında Londra'da toplanması kararlaştırılmış ancak 2. Dünya Savaşı bu kongrenin anılan tarihte düzenlenmesine olanak tanımamıştır.

1939'da, II. Dünya Savaşının başlaması ile toplantılar durmuş ve 18 inci kongre ancak 1948'de yapılabilmıştır. 1948'de Londra'da toplanan bu kongreye yurdumuzdan 8 kişi; M. Blumenthal, N. Egeran, de Laczy, C. Taşman, C. Ünsalner (MTA), Mc Callien (AÜ), H.N. Pamir (İÜ), M. Sayar (İTÜ) katılmış ve Türkiye hakkında 8 bildiri verilmiştir.

1937-1952 yılları arasında toplanan kongreler, yurdumuzdaki yerbilimleri araştırmalarını yansıması açısından, en verimli olanlardır.

19 uncu Uluslararası Jeoloji Kongresi^(3,4), 8-13 Eylül 1952'de Cezayir'in Cezayir şehrinde toplandı. Kongrenin 1952 yılında toplanması, 1948 yılında Londra'da toplanmış olan 18 inci kongre esnasında kararlaştırılmıştı. Bu toplantıya yurdumuzdan 10 kişi katılmış, 12 bildiri sunulmuştur.

Kongrede, 1948 Londra Kongresinde verilmiş olan bir karar üzerine bir **"Milletlerarası Jeoloji Birliği"** kurulması konusu günlerce süren tartışmalara yol açtı. Sonuçta, konseyin (delegeler meclisi) son toplantısında, Prof. H. H. Read'ın aşağıda yazılı önerisinin kabul edilmesi üzerine böyle bir birliğin kurulması, şimdilik ertelendi:

" Her ülkede, o memleketin jeologlarını temsil etmek üzere bir müessese veya komite kurulması; böyle bir müessesenin vazifesi bilhassa ilerde toplanacak kongrelerin organizasyon komitelerinin işlerine yardım etmek ve iki kongre arasında büronun (kongre yönetim kurulu) işlerini takviye etmek olacaktır. Bu mümessil müessese, mevcut bir jeoloji kurumu veya yeni bir kurum veya komite veya bahis konusu memleketin bünyesine göre bir tek şahıstan ibaret olabilir. Kendi memleketlerinde böyle bir teşkilâtın en yakın bir istikbalde kurulmasının ve mümessil müessese yönetim kurulu üyelerinin isimlerinin, büronun genel

sekreterine bildirilmesinin temini, konsey üyelerinden rica olunur.”

Mexika'da Mexico City'de 1956'da toplanan 20 nci Uluslararası Jeoloji Kongresine 105 ulustan 3996 kişi, Türkiye'den de 2 kişi, (C. Taşman ve M. Tokay) katılmışlardır.

21 inci Uluslararası Jeoloji Kongresi⁽⁵⁾, 15 Ağustos 1960'ta Kopenhag'da toplanmıştır. Beş Nordik ülke (İsveç, Norveç, Danimarka, Finlandiya ve İslanda) tarafından organize edilen Kongre'ye 75 ülkeden 4500 delege katılmıştır. Türkiye'den Milli Eğitim Bakanlığı adına Hamit N. Pamir katılmıştır.

Kongrede: 21 oturum gerçekleştirilmiştir.

- Jeoşimi Oturumu
- Tatbiki jeofizik ve tatbiki jeoşiminin jeolojik neticeleri
- Kuvaternerden evvele ait devirlerde mutlak yaş tayini
- Kuvaternere ait kronoloji ve klimatoloji
- Kretase-Tersiyer sınırı
- Pre-Kuvaterner mikropaleontolojisi
- Ordovisien ve Silurien stratigrafi ve korelasyonları
- Üst Pre-Karnbrien ve Kambrien stratigrafisi
- Pre-Kambrien stratigrafisi ve korelasyonları
- Denizaltı jeolojisi
- Petrol jeolojisinde rejyonal ve strüktürel problemler
- Rejyonal paleocoğrafya
- Petrografik provensler
- Granit-gneys problemi
- Uranyum ve toryum yataklarının jenetik problemleri
- Maden yataklarının jenetik problemleri
- Pegmatit mineralleri ve jenezi
- Yerkabuğunun yapısı ve deformatyonları
- Kaledonien orojenezi
- Tatbiki jeoloji
- Çeşitli konular

Hindistan ve Yeni Zelanda delegeleri 1964'te toplanacak olan 22 nci Uluslararası Jeoloji Kongresinin kendi ülkelerinde yapılmasını teklif etmişler ve gizli oyla, Kongrenin Hindistan'da toplanmasına karar verilmiştir.

22 inci Kongre, 1964'te Hindistan'ın Yeni Delhi

şehrinde toplanmış, Türkiye'den 8 kişi katılmış (İ.Ketin, E.Göksu, G.Sağiroğlu, C.Erentöz, K. Erguvanlı, S.Alpan, M.Ayan, Z.Ternek'tir. Bu kongrede E.Göksu, Petrol Jeoloji seksiyonun da başkanlık yapmıştır.

Bu yıllarda, yurdumuzda yerbilimlerinin çeşitli dallarında bir çok araştırma yapılmasına karşın bu kongrelerde hiç bir bildiri verilmemiştir. Yalnız MTA Enstitüsü, hazırlamış ve yayınlamış olduğu, 1/500.000 Jeolojik Haritaları sergilemiştir.

Çekoslovakya'nın başkenti Prag'da 24 Ağustos 1968'de toplanan 23 üncü Jeoloji Kongresine, yurdumuzdan büyük bir yerbilimci grubu (17 kişi) katılmış 2 bildiri sunulmuştur. Fakat 25 Ağustos Salı günü sabahı Sovyetler Birliği tanklarının şehre gelmesi nedeniyle toplantılar ve geziler tam yapılamadan kongre kapanmıştır.

24 üncü Kongre, 4700 kişinin katılımıyla, 1972'de Kanada'da Montreal'de toplanmış 17 konuda, yüzlerce bildiri verilmiştir. Bu toplantıya yurdumuzdan İ.Ketin, G.Sağiroğlu, M.Topkaya, F.Baykal, M.Aslaner, T.Güvenç, F.Demirren katılmış, maalesef Türkiye'deki çalışmalar hakkında hiç bir bilgi verilmemiştir. Yalnız MTA yaptığı haritaları sergilemiştir.

1976 Ağustosunda Avustralya'da, Sidney'de yapılan 25 inci Kongreye 73 ülkeden yaklaşık 2800 kişi gelmiştir. Yurdumuzdan 5 kişi (E.Altın - İÜ, S.Altuğ- EİEl, G.Ataman- HÜ, E.Bingöl- MTA, M.Gürsoy- HÜ katılmış, S.Altuğ Oymapmar Barajı jeolojisi hakkında bir bildiri sunmuştur.

26 inci Kongre.....

27. Uluslararası Dünya Jeoloji Kongresi^(8,9,10), 4-14 Ağustos 1984 tarihleri arasında Moskova'da (SSCB) yapıldı. Kongre, Uluslararası Jeoloji Bilimleri Birliği'nin (IUGS) desteğiyle SSCB Ulusal Jeoloji Komitesi tarafından düzenlenmişti. 100'e yakın Ülkeden 6500'den fazla yerbilimci katıldı. Kongrenin bilimsel programı, önceden duyurulduğu gibi, 6 kollokyum ve 22 ayrı seksiyonda gerçekleşti. Toplantılar genel olarak "Sovincentre" ve Moskova Devlet Üniversitesi olmak üzere iki ayrı merkezde düzenlenmişti. Jeolojinin özel konularının işlendiği kollokyumlarda yer alan etkinlikler şunlardı; SSCB'nin jeolojisi, Dünya enerji kaynakları, okyanusların paleocoğrafyası, kutup jeolojisi, Asya tektoniği, depremler ve tehlikelerinin önlenmesi. Kongre'de yer alan bildiriler 10 ayrı ciltlik kitapçık şeklinde, kollokyumda işlenen konular ise 6 ayrı kitapçık şeklinde basılmış ve delegelerin tümüne dağıtılmıştır.

Kongre tarihi birçok ülkelerde ve ülkemizde tatil dönemine karşılık geldiği için, genel olarak katılım düzeyi oldukça yüksekti. Ancak 4 yılda bir düzenlenen ve çok geniş çaplı bir organizasyonu gerektiren böylesine büyük bir toplantıya, Ülkemizden 9 kişinin katılması (altısı üniversitelerden, üçü MTA'dan), bir çok yönlerden düşündürücü idi. Türkiye'den katılanların sayıca az oluşu (Yugoslavya'dan 120 kişi gelmişti), ekonomik nedenlerin yanı sıra, birçok bürokratik engellerin varlığından kaynaklanıyordu. Kongre'ye ülkemizden katılan yerbilimcileri şunlardır: A.M. Celal Şengör (İTÜ), Erçin Kasapoğlu (HÜ), Cahit Helvacı (DEÜ), Fuzuli Yağmurlu (DEÜ), Mehmet Önalın (İÜ), Salih Bayraktutan (Atatürk Ü), Evren Yazgan (MTA), Burhan Korkmazer (MTA), Erdoğan Demirtaşlı (MTA). Katılanlardan 6 tanesi bildiri sunmuştur.

27. Uluslararası Dünya Jeoloji Kongresinin bilimsel programı; ayrı ayrı binalarda yapılan Bilimsel Oturumlar, Kollokyum ve Sempozyumlar ile Uluslararası Bilimsel kuruluşların özel toplantılarından oluşmuştu. 22 Bölümde Toplanan bilimsel oturumların ana bölümleri şunlardır:

- Stratigrafi
- Paleontoloji
- Kuvaterner Jeolojisi ve Jeomorfolojisi
- Sedimentoloji
- Prekambriyenin Jeolojisi
- Okyanusal Havzaların Jeolojisi
- Tektonik
- Kıtaların Tektonik Zonlara Ayrılmasının Temel İlkeleri
- Kıtalar ve Okyanuslar Arası Geçiş Zonları
- Kıtasal Kıvrımlı Kuşakların Tektoniği
- Litosferin Tektonik Stratigrafikasyonu
- Kıtasal ve Okyanusal Rift Sistemleri
- Kayaçlardaki Deformasyon İlkeleri
- Yerkabuğunun Derinlerdeki Karmaşıklığının Yarattığı Sonuçlar
- Kuzey Pasifik Kuşağı Tektoniğinin Ana Hatları
- Jeofizik
- Petroloji (Kor ve Metamorfik Kayalar)
- Mineraloji
- Jeokimya ve Kozmokimya
- Metalojenez ve Cevher Mineralleri Yatakları

- Petrol ve Gaz Sahaları
- Katı Yakıt Maden Yatakları
- Metalik Olmayan Maden Yatakları
- Hidrojeoloji
- Mühendislik Jeolojisi
- Uzaktan Algılama
- Karşılaştırmalı Planetoloji
- Matematiksel Jeoloji ve Jeolojik İnfomasyon
- Jeolojinin Tarihçesi
- Jeoloji Eğitimi
- Sovyetler Birliği'nin Jeolojisi
- Dünyanın Enerji Potansiyeli
- Paleoseonografya
- Arktik Jeoloji
- Asya'nın Tektoniği
- Deprem
- Sedimanter Havzaların Gelişimleri ve Mineral ve Enerji Potansiyelleri
- Pasifik Orojenez Kusağı ve Pasifik Okyanusunun Evrimi
- Arkaen'in Litosferi ve Kıta Kabuğunun Erken Evrimi
- Zamanımızda ve Kuvaterner'de Levha Hareketleri
- Okyanuslar ve Atmosferin Ortamsal Gelişimi
- Levha Tektoniğinin Jeokimyasal ve Jeofiziksel Modeli
- Okyanus Havzaları ve Kıtaların Derin Yapılarında Jeolojik, Jeofiziksel ve Jeokimyasal Öğeler
- Kıtasal Kabukta Derin Sondajlar
- Yarıkurak Bölgelerde Yeraltısuyu Araştırmaları
- Proterozoyik Zamanındaki Kabuk Dinamiği ve Kabuğun Evrimi

"27. Uluslararası Dünya Jeoloji Kongresi süresince, IUGS (Uluslararası Jeoloji Bilimleri Birliği), IGCP (Uluslararası Jeoloji Korelasyon Programı) ve Uluslararası Dünya Jeoloji Haritaları Komisyonu vb. çeşitli bilimsel kuruluşların çok sayıda projelerine ilişkin toplantılar yapıldı. Bu etkinliklerin yanı sıra 62'si Kongre öncesi, 20'si Kongre boyunca ve 56'sı Kongre sonrası olmak üzere 138 ayrı teknik gezi düzenlenerek binlerce yerbilimcinin katılmaları ve Sovyetler Birliği, Macaristan ve Çekoslovakya'nın jeolojisini tanımları sağlandı. Bu gezilerden, «Kafkasya

Mesozoyik öncesi Kompleksinin Jeolojisi» konulu teknik geziye ülkemizden Burhan Korkmazer, Erdoğan Demirtaşlı, Evren Yazgan ve A.M. Celal Şengör katılmış ve Kafkasyanın yurdumuz Doğu Anadolu ve Doğu Karadeniz bölgesiyle jeolojik ilişkisini karşılaştırmışlardır. 15-25 Ağustos 1984 tarihleri arasında gerçekleştirilen bu gezinin organizasyonu, tüm diğer geziler ve Kongre organizasyonları gibi, ender görülecek bir düzen ve mükemmel bir sunuş biçimi ile takdir toplamıştır.

Jeoloji çalışmalarının 4 yılda bir sunularak tartışıldığı böyle geniş bir platformda yurdumuzu da ilgilendiren en yeni buluş ve yorumlardan haberdar olunması; konularında uzman birçok yerbilimciyle yurdumuz ve yakın dolayının sorunlarının tartışılarak yeni fikirler elde edilmesi. Yerbilimleri alanında etkin olan değişik organizasyonların ve uygulayıcı kuruluşların çalışma disiplinleri ve yöntemlerine ilişkin bilgi alınması; Bu organizasyon ve kuruluş temsilcileriyle mevcut ve ileride oluşturulabilecek ortak çalışmalar hakkında genelde tartışılarak prensip kararlarının oluşturulması; Dünya ve Avrupa Jeoloji Haritası ile Tektonik Haritası Komisyonlarıyla, yurdumuzu içine alan paftaların basıma hazırlanması konusunda yapılan çalışmalar görüşülerek, ileriye dönük programlar hazırlanması vb. konularda, 27. Uluslararası Dünya Jeoloji Kongresine katılan Türk Yerbilimciler pek çok bilgi edinmişlerdir. Ancak, böyle dev boyutta bir Kongreye sadece 9 yerbilimcimizin katılabilme olanağı bulması çok üzücüdür. Bundan sonra yapılacak olan bu tür Uluslararası kongre ve toplantılara çok daha fazla sayıda meslektaşımızın katılabilmelerini dileriz.”

1984 İstanbul 27. Uluslararası Jeoloji Kongresi İçin Yerbilimcilere Çağrı ⁽⁸⁾

İ. Enver Altınlı- İÜFF Tatbiki Jeoloji Kürsüsü

(Kaynak: Yeryuvarı ve İnsan Mayıs 1978, Cilt 3 Sayı 2, 5-6)

Uluslararası Jeoloji Bilimleri Birliği (IUGS)'nin görevleri, Uluslararası Jeoloji Kongrelerini düzenlemek, yeryüzü ölçüsünde Yerbilimlerindeki araştırmalar arasında bağdaşıklık kurmak, yeni disiplinlere özendirmek, birkaç ülkeyi ilgilendiren aramaları yöneltmek, Yerbilimleri

araştırmalarında üstün ve eşit standart sağlamak, komisyon, komite, çalışma grubu, vb aracılığıyla toplu bir yöntemli çalışmalarla konu alanlarını ilerletmektir.

Daha Yenidelhi Uluslararası Jeoloji Kongresi'nde adaylığını koymayı gözetmiş Türkiye, ilk resmi başvurusunu 25. Sidney Uluslararası Jeoloji Kongresi sırasında yapmış ve adaylığı kabul olunmuştur. 1980 Paris 26. Uluslararası Jeoloji Kongresi sırasında, ülkelerin IUGS Temsilcileri, aday bulunan Türkiye, Rusya ve Japonya'dan birini oylayarak, Fransa'dan sonraki Uluslararası Jeoloji Kongresi ülkesini belirleyecektir. Sırasını Fransa'ya vermiş Rusya'nın bir hakkı söz konusu olabilirse de, 50 yıldır Türkiye'nin kendi jeolojisinde gerçekleştirdiği ilerlemeleri yerinde görmeyi arzulayanların sayısı büyük olduğu yönle, Türkiye'nin seçilmesi olasıdır. Eğer seçilmese de Türkiye 1988 için adaylığını tazeleyecektir.

Bu aday adaylığı süresince, 1980'e dek yurtiçinde resmi olmayan uğraşlar belli bir düzene sokulmalıdır. Paris'te, uzmanlar, eşleri ve çocukları ile birlikte 6 000 üstünde katılma umulmaktadır. Türkiye'ye her yönden derin ilgi evrensel olduğu yönle, Türkiye'de başta otel olmak üzere bu sayı ile ancak İstanbul'da baş edileceğinden, Kongre İstanbul'da yapılacaktır. O tarihe dek bir yanıyla Kongre Konutu bitirilmiş bulunacaktır.

Uluslararası Jeoloji Kongresi nin ilki Fransa'da yapıldığı yönle, 4 yılda bir yapıla gelenlerin 100. yılını Fransa'da kutlamayı isteyen Fransa'ya, Rusya kendi sırasını vermiştir. Bu 100. yıl kutlamasının 1. Genelge'si, Fransızca ve İngilizce bir kitapçık halinde MTA'ya 100 adet gelmiş ve 80 kadarı dağıtılmıştır. Bundan edinmek isteyenler MTA Jeoloji Dairesine başvurmalıdır.

Ta başlangıçtan beri yurttan yurda Jeoloji değişerek hep "Jeoloji Ölçme Daireleri" aracılığıyla olmuştur. Yurt dışında MTA, Türkiye Jeoloji Ölçme Dairesi olarak bilinmektedir. Üniversiteler, Bakanlıklar, Ulusal Komiteler ve daha başkaları hep bu şemsiye altında iş ve güç birliği yapmaktadırlar ve bu bir gelenek olmuştur. Politik, yönetim ve örgütlenme sorunları ile ilk hazırlıkları, her ilgili kurumdan bir sorumlu

temsilciden oluşacak bir komite yürütecektir.

Bilimsel Araştırma, Öğretme, uygulama ve örgütlenme giderek pahalandığından, üyelerin rahatça ilgili devlet dairelerine birikimli yardımları bile girişimlerin harcamalarını karşılayamamaktadır. Bu arada bir ilk tutum olarak "Zamandaş Çeviri"den vazgeçilmiştir. Örneğin Sidney'de programlar, toplu sunular, bildiriler ve tartışmalar hep İngilizce olmuş; hatta bu, soru soranların bir ikinci bildiri nitelikli uzatmalarını önlediği yönle zaman ekonomisi sağlamıştır. Pariste de zamandaş çeviri olmayacak; fakat bildiriler değişik türden sunulabilecektir. Özellikle bütün gezi kitapları İngilizce hazırlanabilecektir. Fransa, Jeoloji gezilerini İskandinavya'dan K Afrika'ya, Yunanistan'dan İspanyaya kadar hazırlamaktadır. Bu gezilerde 1000 jeolog görev alacaktır. Türkiye'nin hem içerik hem de biçim yönünden jeolojinin türlü disiplinlerinde, komşu ülkeleri de içine alacak saha gezileri için şimdiden davranması zorunluluğu apaçıktır. Örneğin. Stratigrafi için formasyon adlamalarının Türkiye sınırlarının ötesine uzatılarak birlik ve beraberlik sağlanması çetin bir görev, zorlu bir sınavdır. Büyük sayıların girdiği her yerde standart, hem kapsam hem de biçim (miktar, üslup, sıra, büyük harfleme, sunu düzeni, gibi) yönünden kendisi zorlamaktadır;

.....

1984, az çok MTA'nın 50. kuruluş yılıdır. 27. İstanbul Uluslararası Jeoloji Kongresi, bunun Uluslararası düzeyde bir kutlama olacaktır. Sidney'deki birinci adaylığı berkiten bir ikinci yazı, MTA'ca Paristen sonraki Uluslararası Jeoloji Kongresi'ne sürekli yardımlarda bulunacak olan Genel Sekreter Prof. Dr. J. Auboin'ne gönderilmiştir.

Türkiye'nin önünde, şimdiye dek üstün başarılar ve yararlar sağlamış 26 tane Uluslararası Jeoloji Kongresi yayımları vardır ki üstün örneklerdir. Bunlarda bir evrim yönelimi belirlidir. Bildiriler yanı sıra, gerek kongrenin yapıldığı ülke, gerekse o ülkeye uğrayan ve orada örnek bulan kimseler için çok değerli "Gezi Kitapçıkları" benzerlerinin hazırlanması çok emek isteyen çetin bir girişimdir. 27. Uluslararası Jeoloji Kongresi için,

standart düzeyde hazırlanacak bu gezi kitapçıkları, şimdiye dek birike gelmiş, saha incelemelerinin objektif, kantitatif, gözleme yaslı ve rasyonel yorum belgeleri olacak, yeni irdelemelere sığrama tahtaları oluşturacaklardır.

1977 İstanbul 10. Dünya Enerji Konferansı, hazırlanmakta bulunan 1979 Dünya Maden Kongresi ve daha başkalarıyla teori, pratik, öğretim ve araştırma, idare vb deki yerbilimcileri engin deneyim kazanmışlardır. Erken davranmakla, geç kalınmış olmayacağından, şimdiden gerekli örgütlenmenin saptanması, ödev ve görev bölümü, teorik ve pratik yönde birlik ve beraberlik sağlanması için bu yazı, ayrıcasız olarak tüm yerbilimcilerinin katılmaları için bir çağrıdır.

DEĞİNİLEN BELGELER

- 1- Kemal ERGUVANLI, 1950, Milletlerarası Jeoloji Kongreleri ve Türkiye: TJK Bülteni, Cilt II Sayı 2, S. 68-71,
- 2- 1937, Beynelmillel 17 inci Jeoloji Kongresi: MTA Enstitüsü Dergisi, 2/4 (9), İlk Teşrin, 21-28
- 3- Kazım ERGİN, 1952, Uluslararası 19 uncu Jeoloji Kongresi: MTA Enstitüsü Dergisi, Sayı 42-43, 169-173
- 4- Fuat BAYKAL, 1954, 19 uncu Uluslararası Jeoloji Kongresinde Yapılan Tunus-Cezayir sahil Bölgesi Ekskürsyonu: TJK Bülteni, Cilt 5, sayı 1-2, 249-260
- 5- Hamit N. Pamir, 1963, 21 inci Jeoloji Kongresi, TJK Bülteni Cilt 08 Sayı 1-2, 138-155
- 6- İ. Enver ALTINLI, 1978, "1984 İstanbul 27. Uluslararası Jeoloji Kongresi İçin Yerbilimcilere Çağrı": Yeryuvarı ve İnsan, Cilt 3, Sayı 2, 5-6
- 7- A. Kemal ERGUVANLI, 1980, Jeoloji Kongrelerinin 100. Yılı ve Türkiye: Yeryuvarı ve İnsan, Cilt 5, Sayı 1-2, 12-16
- 8- 1984, 27 inci Uluslararası Dünya Jeoloji Kongresi: Yeryuvarı ve İnsan, Cilt 9, Sayı 3-4, 49-50
- 9- Fuzuli YAĞMURLU, 1984, 27 inci Uluslararası Jeoloji Kongresi: Jeoloji Mühendisliği, Sayı 21, 56-57
- 10- Burhan KORKMAZER, Erdoğan DEMİRTAŞLI, Evren YAZGAN, 1984, Uluslararası 27nci Jeoloji Kongresinin Bilimsel Programı: Jeoloji Mühendisliği, Sayı 21, 57-60